

OIKEUSPSYKOLOGIAN ERIKOISTUMISKOULUTUS

Tervetuloa mukaan ensimmäiseen oikeuspsykologian erikoistumiskoulutukseen Suomessa!

Oikeuspsykologia on tieteenala, jossa tutkitaan, kuinka psykologisia tutkimustuloksia ja psykologista osaamista voidaan soveltaa oikeudellisissa prosesseissa ja rikostutkinnassa.

Oikeuspsykologian erikoistumiskoulutus on kaksikielinen koulutus, joka on suunniteltu yhteistyössä psykologian ja oikeustieteen oppiaineiden sekä työelämän edustajien kanssa. Åbo Akademi toimii koulutuksen koordinoivana yliopistona. Koulutuksen yhteistyöverkoston kuuluvat psykologian ja oikeustieteen oppiaineet seuraavissa yliopistoissa: Helsingin yliopisto, Lapin yliopisto, Tampereen yliopisto, Itä-Suomen yliopisto, Åbo Akademi ja Turun yliopisto.

Koulutuksen laajuus on 30 op. Opetus jakautuu useisiin moduuleihin ja opetuksen verkko-oppimisalustana toimii Moodle. Opiskelijoille järjestetään seminaari- tai työnohjauspäiviä noin kerran kuussa sekä heidän odotetaan osallistuvan kahteen oikeudenkäyntiin koulutuksen aikana.

Koska opiskelijoilla on omasta ammattialastaan johtuen erilainen lähtöosaamisen taso, tulee johdantomoduulissa olemaan perustietoa sekä psykologiasta tieteenalana ja siitä kuinka tieteellistä tietoa tehdään ja omaksutaan että myös oikeudellisten prosessien peruseräkkeistä ja sovittelusta. Tässä moduulissa käsitellään siis teemoja, jotka ovat osallistujille todennäköisesti osittain tuttuja mutta myös sellaisia aiheita, jotka ovat vähemmän tuttuja.

Koulutuksen pedagogiikka on suunniteltu siten, että osallistujien odotetaan aktiivisesti olevan osallisina sekä materiaalin luomiseen tapausesimerkkien muodossa että kysymystenasettelun luomiseen ja myös antavan palautetta toistensa työstä. Tarkoituksena on myös ottaa mahdollisimman hyvin huomioon opiskelijoiden oma asiantuntijuus siten, että osallistujat saavat antaa näkökulmia koulutuksen kannalta olennaisiin kysymyksenasetteluihin, jotka ovat heille itselleen erityisen tuttuja.

Työnohjauksissa osallistujien odotetaan tunnistavan omista työtehtävistään koulutuksen kannalta oleellisia kysymyksenasetteluja / oikeustapauksia (esim. lausunnon teko oikeutta varten, todistajien muistisuoritukset, päätöksenteko tilanteissa, joissa on paljon toisistaan poikkeavaa informaatiota). Ne tapaukset, jotka valitaan, tulee tiivistää kirjallisesti etukäteen, jotta muut osallistujat saavat hyvän käsityksen kysymyksenasettelusta. Osallistujat voivat jakaa tapausmateriaalia myös muille työnohjausryhmille. Näitä kysymyksiä analysoidaan työnohjausten ja seminaaripäivien aikana, ja osallistujat saavat palautetta omasta työstään sekä

muilta opiskelijoilta että työnohjaajilta. Työnohjaajat ovat oikeuspsykologian asiantuntijoita.

Osallistujat tulevat myös kirjoittamaan tiivistelmiä keskeisistä tutkimustuloksista ("white paper" tai "state of the art" -kirjoituksia) koskien keskeisiä teemoja. Nämä tullaan julkaisemaan nettipohjaisessa julkaisussa. Osallistujien odotetaan myös viemään eteenpäin opittua sisältöä omassa työympäristössään, minkä lisäksi kannustetaan yhteistyöhön muiden ammattialojen välillä.

YLEISTÄ TIETOA ERIKOISTUMISKOULUTUKSESTA

Opetusmuodot: Moodle, etätehtävät, ryhmätyöt sekä osallistuminen seminaareihin ja työnohjauksiin. Tämän lisäksi opiskelijoiden tulee osallistua (ulkopuolisena – omia oikeustapauksia ei lasketa mukaan) kahteen oikeudenkäyntiin (rikos- ja siviilioikeudelliseen).

Pakollinen läsnäolo seminaaripäivissä. Myös työnohjauksissa suositellaan fyysistä läsnäoloa, mutta tarvittaessa voi osallistua myös etänä. Lisätietoa tästä kerrotaan koulutuksen avajaispäivänä.

Kaikki, jotka osallistuvat koulutukseen (niin opettajat kuin opiskelijat), allekirjoittavat salassapitosopimuksen koskien salassapidettävää materiaalia. Tämä johtuu siitä, että osa koulutuksessa käsiteltävästä materiaalista on arkaluontoista ja siitä, jotta voidaan mahdollistaa keskustelun käyminen koulutuksessa koskien salassapidettäviä tapauksia. On myös tärkeää ottaa huomioon, että keskustelut, jotka koulutuksen aikana käydään, sekä seminaarien että työnohjausten aikana, pysyvät vain ryhmän sisällä. Tämä on sen vuoksi, että osallistujat voivat rehellisesti ja avoimesti tuoda esille omia työtapojaan, mutta myös omia työhön liittyviä ajatuksiaan ja tunteitaan sekä haasteita. Lisää tietoa työnohjauksista annetaan johdantoseminaarissa sekä eri moduuleissa.

Kirjallisuus:

- Introduction to Forensic and Criminological Psychology (erilliset kappaleet eri osioissa)
- Oikeuspsykologia, Edita 2008 ja/tai Handbok i rättspsykologi, Studentlitteratur 2008 (osittain)
- Minds on Trial (saatavilla e-kirjana)
- Kahneman, Daniel, 2011: Thinking, fast and slow (löytyy suomeksi ja ruotsiksi käännettynä)
- Muu Moodlessa oleva sekä vastuuopettajien ohjeistama kirjallisuus

OPINTOJEN RAKENNE JA OPPIMISTAVOITTEET

OSIO 1. Johdanto oikeuspsykologiaan ja oikeuspsykologisia kysymyksenasetteluja (3 op)

Seminaaripäivät

Osoite: Unioninkatu 37, sh 1, Helsinki

25.8.2017: klo 9.30 – 16: *Koulutuksen avausseminaari*

16.11.2017: klo 9 – 16 sekä iltaohjelma

17.11.2017 klo 9 – 16: *Oikeuspsykologia tieteenä sekä oikeuspsykologiset kysymyksenasettelut*

Työnohjaus (1/8) pienryhmissä (klo 9-11 sekä 12-14):

Osoite: Work & Meet, Sähköitalo, 1. Kerros (Kampinkuja 2, 00100 Helsinki, Kampin metroaseman vieressä)

Ryhmä 1: to 30.11.2017

Ryhmä 2: pe 1.12.2017

Ryhmä 3: to 7.12.2017

Ryhmä 4: pe 8.12.2017

Ryhmä 5: pe 15.12.2017

Opiskelija

- Osaa kuvata empiirisen ja normatiivisen tieteen väliset erot
- Osaa kuvata mitä on näyttöön perustuva tieto ja erottaa tämän ei-empiirisestä tietämyksestä
- Osaa selostaa miten empiiristä tutkimusta tehdään
- Hahmottaa psykologian tieteenä ja sen eri osa-alueita
- Hahmottaa oikeuspsykologisia kysymystenasetteluja ja osaa hakea relevanttia tieteellistä kirjallisuutta esitettyihin kysymyksiin
- Osaa kuvata oikeusprosessin etenemisen ja sovittelun lähtökohdat
- Osaa selostaa aihealueen olennaisia käsitteitä
- Osaa selostaa inhimillisen tiedonkäsittelyn, muistin ja päätöksenteon perusteita sekä asenteiden merkityksen suhteessa näihin

Suoritustapa: Seminaarit ja työnohjaukset. Oheislukemistoon, tutkimuksiin ja materiaaliin (kuten oikeustapaukset) perehtyminen. Videoluennot sekä verkkoympäristössä olevat tehtävät ja testit.

OSIO 2: Rikollisuuden syyt (3 op)

Seminaaripäivä

16.1.2018 (klo 9-16), Helsinki:

Psykopatologia oikeusprosesseissa sekä rikollisuuden syyt

Työnohjaus (2/8) pienryhmissä: helmikuu 2018

Ryhmä 1: 9.2.2018

Ryhmä 2: 15.2.2018

Ryhmä 3: 16.2.2018

Ryhmä 4: 22.2.2018

Ryhmä 5: 23.2.2018

klo 9-11 sekä 12-14

Osoite: Work & Meet, Sähkötalo, 1. Kerros (Kampinkuja 2, 00100 Helsinki, Kampin metroaseman vieressä)

Opiskelija

- Osaa selostaa kehityspsykologian perusteita
- Osaa selostaa psykopatologian perusteet sekä eri tyyppisiä mielenterveyden häiriöitä
- Osaa kuvata mitä on oikeuspsykiatria ja oikeuspsykiatrian keskeisiä tehtäviä Suomessa
- Osaa kriminologian perusteet sekä rikollisuuden eri muodot ja näihin liittyvät tekijät (esim. väkivaltarikokset, seksuaalirikokset, terrorismiin liittyvät rikokset, stalkkaus ym.)
- Osaa kuvata suomalaisen rikollisuuden erityispiirteitä
- Osaa kuvata antisosiaalisen käytöksen etiologiaan liittyvän tutkimustiedon perusteita
- Ymmärtää ja osaa kuvata mielenterveyshäiriöiden yhteyden rikollisuuteen
- Osaa selostaa perustavanlaatuisia kriminologisia selitysteorioita

Suoritustapa: Seminaarit ja työnohjaukset. Oheislukemistoon, tutkimuksiin ja materiaaliin (kuten oikeustapaukset) perehtyminen. Videoluennot sekä verkkoympäristössä olevat tehtävät ja testit. Oikeustapausten / omien sellaisten työtehtävien identifiointi joissa psykopatologiaan liittyvät kysymykset ovat relevantteja sekä näiden analysointi.

OSIO 3: Todistajanpsykologia ja oikeuspsykologian soveltaminen esitutkinnassa (5 op)

Seminaaripäivät

15.3.2018 (klo 9-16), Helsinki: *Todistajanpsykologia 1*

Työnohjaus (3/8) pienryhmissä: huhtikuu 2018

Ryhmä 1: 20.4.2018

Ryhmä 2: 19.4.2018

Ryhmä 3: 13.4.2018

Ryhmä 4: 12.4.2018

Ryhmä 5: 6.4.2018

klo 9-11 sekä 12-14

Osoite: Work & Meet, Sähkötaló, 1. Kerros (Kampinkuja 2, 00100 Helsinki, Kampin metroaseman vieressä)

18.5.2018 (klo 9-16), Helsinki: *Todistajanpsykologia 2*

Opiskelija

- Hallitsee ja osaa kuvata havainnoinnin neurologista ja psykologista perustaa
- Tiedostaa ennakkokäsityksen vaikutuksen havainnointiin ja muistiprosessiin
- Ymmärtää ja osaa selostaa muistin muovautuvan luonteen ja miten muistikuvat vääristyvät sekä erilaisten muistihäiriöiden vaikutuksia
- Tunnistaa valemuistojen riskitekijöitä
- Osaa arvioida tilannekohtaisten tekijöiden vaikutukset havainnointiin ja muistamiseen
- Hallitsee ihmisten haastatteluun/kuulemiseen liittyvää tutkittua tietoa
- Osaa kuvata eri kuulustelu-/haastattelumenetelmät
- Osaa arvioida kuulustelussa esiintyviä kysymyksiä
- Hallitsee ja osaa selostaa tunnistamisen perustietoa
- Tietää, kuinka tunnistusrivistö tulisi muodostaa ja osaa analysoida tehtyjä tunnistusrivistöjä
- Osaa kuvata valheenpaljastukseen ja kertomusten luotettavuuden arviointiin liittyviä tieteellisiä tutkimuslöydöksiä
- Osaa selostaa profiloinnin ja uhka-arvioiden tieteelliset perusteet
- Ymmärtää ja osaa huomioida neuropsykologisia kysymyksiä, jotka ovat olennaisia oikeusprosessin näkökulmasta
- Tuntee erityyppisiin rikoksiin liittyviä erityiskysymyksiä (esim. seksuaalirikokset, perheväkivalta, ihmiskauppa jne.)
- Tiedostaa kulttuuristen tekijöiden vaikutuksen oikeusprosessissa ja osaa selostaa tutkimustuloksia näihin liittyen
- Osaa selostaa tavallisia tulkin kautta tapahtuvaan työskentelyyn liittyviä haasteita ja kuinka näitä voidaan minimoida

Suoritustapa: Seminaarit ja työnohjaukset (3 pv). Oheislukemistoon, tutkimuksiin ja materiaaliin (kuten oikeustapaukset) perehtyminen. Videoluennot sekä verkkoympäristössä olevat tehtävät ja testit. Kirjallisen tehtävän kirjoittaminen.

OSIO 4: Päätöksenteko ja oman työskentelyn kriittinen arviointi sekä eettisyys (5 op)

Seminaaripäivät

21.8.2018, (klo 9-16), Helsinki: *Päätöksenteko ja eettisyys*

Työnohjaus (4/8) pienryhmissä: syyskuu 2018

Ryhmä 1: 13.9.2018

Ryhmä 2: 14.9.2018

Ryhmä 3: 20.9.2018

Ryhmä 4: 21.9.2018

Ryhmä 5: 28.9.2018

Opiskelija

- Hallitsee hypoteesitestauksen periaatteen niin tieteissä kuin käytännön tapauksissa eli osaa muotoilla ja arvioida eri vaihtoehtoisia selityksiä
- Osaa selostaa päätöksentekoon liittyviä teorioita ja tutkimusta liittyen ajatusvääristymiin (bias) sekä näiden vaikutuksia päätöksentekoprosessiin
- Ymmärtää asenteiden vaikutusta päätöksentekoprosessiin ja osaa identifioida ja analysoida omia asenteita suhteessa työtehtäviin
- Ymmärtää omaan ammatinharjoitteluun liittyviä eettisiä аспекteja sekä tuntee omaa työtä ohjaavia eettisiä toimintaohjeita ja osaa analysoida omaa työtä suhteessa näihin

Suoritustapa: Seminaarit ja työnohjaukset. Oheislukemistoon, tutkimuksiin ja materiaaliin perehtyminen. Videoluennot sekä verkkoympäristössä olevat tehtävät ja testit.

OSIO 5: Oikeuspsykologiset arviot oikeusprosessissa: Mielentilatutkimukset ja vaarallisuuden arviointi (3 op)

Seminaaripäivät

16.10.2018, (klo 9-16), Helsinki: *Vaarallisuusarviot*

Työnohjaus (5/8) pienryhmissä: Asiantuntijalausunnot

Ryhmä 1: 9.11.2018

Ryhmä 2: 8.11.2018

Ryhmä 3: 7.11.2018

Ryhmä 4: 2.11.2018

Ryhmä 5: 1.11.2018

11.12.2018, (klo 9-16) Helsinki: *Mielentilatutkimukset*

Työnohjaus (6/8) pienryhmissä: Mielentilatutkimukset ja vaarallisuusarviot

Ryhmä 1: 10.1.2019

Ryhmä 2: 11.1.2019

Ryhmä 3: 16.1.2019

Ryhmä 4: 17.1.2019

Ryhmä 5: 18.1.2019

Opiskelija

- Osaa selostaa oikeuspsykologisen tutkimuksen periaatteet ja suositeltavat arviointimenetelmät mielentilatutkimuksissa ja vaarallisuusarvioinneissa ja ymmärtää näiden prosessien kulun
- Osaa kriittisesti suorittaa / arvioida näitä tutkimuksia sekä lausuntoja
- Osaa annetun aineiston perusteella arvioida ja selostaa, mitkä seikat ovat olennaisia syyntakeisuuden ja vaarallisuuden arvioinnin näkökulmasta
- Ymmärtää ja osaa selostaa oikeuspsykologisen tutkimuksen ja muun klinisen psykologisen tutkimuksen välisen eron
- Ymmärtää ja osaa kriittisesti tarkastella neuropsykologisten arvioiden merkitystä syyntakeisuuden ja vaarallisuuden arvioinnissa

Suoritustapa: Seminaarit ja työnohjaukset. Oheislukemistoon, tutkimuksiin ja materiaaliin (kuten oikeustapaukset) perehtyminen. Verkkoympäristössä olevat tehtävät sekä muut annetut tehtävät.

OSIO 6: Rikoksen vaikutus uhriin ja tekijään sekä uusintarikollisuuteen vaikuttaminen (3 op)

Seminaaripäivä

14.2.2019, (klo 9-16), Helsinki: *Oikeusprosessin vaikutus ja uusintarikollisuus*

Opiskelija

- Tuntee tieteellisen tiedon koskien rikoksen ja oikeusprosessin vaikutuksesta uhriin sekä tekijään ja osaa kuvata näitä
- Hallitsee traumatisoitumisen mekanismeja sekä traumatisoitumisen vaikutuksia (niin uhrin kuin tekijän näkökulmasta) ja osaa kuvata keskeisiä tutkimustuloksia liittyen näihin
- Osaa selostaa rikolliseen käyttäytymiseen vaikuttamiseen kehitettyjä näyttöön perustuvia menetelmiä
- Tuntee ja osaa kuvata näyttöön perustuvia trauman hoidon muotoja
- Hallitsee ja osaa selostaa resilienssin käsitteen
- Hallitsee ja osaa kuvata psyykkisen vahingon arvioinnin kriteereitä sekä osaa tarkastella psyykkisen vahinkoon liittyviä lausuntoja

- Tietää uusimisriskiin vaikuttavia tekijöitä ja osaa kuvata rikoksen uusimisriskiä ehkäiseviä näyttöön perustuvia menetelmiä

Suoritustapa: Seminaarit ja työohjaukset. Oheislukemistoon, tutkimuksiin ja materiaaliin perehtyminen. Videoluennot sekä verkkoympäristössä olevat tehtävät ja luennot.

OSIO 7: Siviiliprosesseihin liittyviä erityispiirteitä (2 op)

Työnohjaus (7/8) pienryhmissä: maaliskuu ja huhtikuu 2019

Ryhmä 1: 5.4.2019

Ryhmä 2: 4.4.2019

Ryhmä 3: 3.4.2019

Ryhmä 4: 21.3.2019

Ryhmä 5: 20.3.2019

Seminaaripäivä

11.4.2019, (klo 9-16), Helsinki: *Sovittelu ja siviilioikeudelliset erikoiskysymykset*

Opiskelija

- Osaa selostaa mitä sovittelu on ja tunnistaa sovitteluun liittyviä psykologisia kysymyksiä
- Osaa hahmottaa tieteellisiä kysymyksenasetteluja sekä soveltaa oikeuspsykologista tietoa eri tyyppisiin siviiliprosesseihin, kuten esim. testamenttikysymykset

Suoritustapa: Seminaarit ja työohjaukset (2 pv). Oheislukemistoon, tutkimuksiin ja materiaaliin (kuten oikeustapaukset) perehtyminen. Videoluennot sekä verkkoympäristössä olevat tehtävät ja luennot. Pienryhmissä toteutettavat harjoitukset.

OSIO 8: Lapsiin ja nuoriin liittyviä oikeuspsykologisia kysymyksiä (3 sp)

Työnohjaus (8/8) pienryhmissä: huhtikuu/toukokuu 2019

Ryhmä 1: 9.5.2019

Ryhmä 2: 8.5.2019

Ryhmä 3: 3.5.2019

Ryhmä 4: 26.4.2019

Ryhmä 5: 25.4.2019

Opiskelija

- Osaa kuvata lasten kuulemiseen liittyviä ohjeistuksia ja ymmärtää niiden tieteellisen perustan
- Osaa muotoilla kysymyksiä avoimesti ja sopeuttaa kielenkäytön lapsen kehitystason mukaan
- Osaa analysoida ja arvioida lasten haastatteluja (hallitsee kysymystyyppit ja johdattelun vaikutuksen)
- Ymmärtää ja osaa kuvata lasten ja aikuisten keskustelujen tyypillisen dynamiikan ja osaa huomioida tämän tapausanalyysseissa
- Osaa määritellä vieraannuttamisen sekä selostaa siihen liittyvän tutkimustiedon
- Osaa kriittisesti tarkastella vanhemmuuden arviointiin käytettyjä menetelmiä

Suoritustapa: Oheislukemistoon, tutkimuksiin ja materiaaliin (kuten oikeustapaukset) perehtyminen. Videoluennot sekä verkkoympäristössä olevat tehtävät ja testit. Lapsen haastattelun suorittaminen ja/tai perusteellinen haastattelun analysointi sekä aiheeseen liittyvien asiantuntijalausuntojen laatiminen (joko oman selvittelyn tai etukäteen annetun aineiston perusteella).

OSIO 9: Asiantuntijuus (3 op)

Opiskelija

- Hallitsee ja osaa kuvata asiantuntijuuden sekä juridisen että empiirisen määritelmän
- Tuntee ja osaa selostaa asiantuntijuuteen liittyvän tieteellisen tiedon
- Osaa kirjoittaa/kriittisesti arvioida asiantuntijalausuntoja sekä muotoilla relevantteja kysymyksiä eri aihepiirien asiantuntijoille
- Osaa määritellä ja identifioida tieteellisen tiedon ja kokemuseräisen tiedon eron
- Ymmärtää yleisen tiedon soveltamiseen yksittäistapauksiin liittyviä mahdollisuuksia ja haasteita ja osaa identifioida näitä tapausesimerkeissä
- Osaa arvioida ja selostaa oman asiantuntijuuden vahvuuksia ja rajoituksia
- Kirjoittaa muiden osallistujien arvioimia ja opettajien hyväksymiä tieteellisiä tiivistelmiä ("white paper") spesifeihin kysymyksiin liittyen

Suoritustapa: Seminaarit ja tehtävät. Oheislukemistoon, tutkimuksiin ja materiaaliin (kuten oikeustapaukset) perehtyminen. Videoluennot sekä verkkoympäristössä olevat tehtävät ja testit, asiantuntijalausuntojen hyväksytty analysointi.

Päätösseminaari

Helsinki, 16-17.5.2019 (klo 9-16 molempina päivinä)

Opetuksen ajankohdat

Seminaarit:

Kaikki seminaaripäivät alkavat klo 9 ja päättyvät klo 16.

25.8.2017

16.11.2017

17.11.2017

16.1.2018

15.3.2018

18.5.2018

21.8.2018

16.10.2018

11.12.2018

14.2.2019

11.4.2019

16.5.2019

17.5.2019

sekä työnohjaus pienryhmissä ja itseopiskelu ajalla elokuu 2017 – toukokuu 2019

YHTEYSTIEDOT

Kaikissa kysymyksissä voi olla yhteydessä osoitteeseen rattopsykologi@abo.fi

Vastaava suunnittelija: PsT Julia Korkman, jkorkman@abo.fi

Puh 040 5092383

Moodleen liittyvät kysymykset: PsM Otto Pankkonen, opankkon@abo.fi

Puh 02 2154457 / 040 0579253

Laskutukseen liittyvät kysymykset: Bodil Mattas, controller, Åbo Akademi, FHPT, ekonomiservice. bodil.mattas@abo.fi, puh: 046 9215658, 02 2154506

i samarbete

psyk^onet

YLIOPISTOVERKOSTO

TAMPEREEN
YLIOPISTO

UNIVERSITY OF LAPLAND
LAPIN YLIOPISTO

Turun yliopisto
University of Turku

Yhteistyössä

psyk^onet

YLIOPISTOVERKOSTO